

Multimodal tekstanalyse med SFL – et stærkt værktøj til erhvervsuddannelserne

Bettina Buch, Professionshøjskolen Absalon

Author keywords: Multimodal analyse, Erhvervsuddannelseslitteracy, Komplekse tekster

Abstract:

Formål

Formålet med denne præsentation er at vise, hvordan en SFL-baseret analyse af multimodale tekster kan understøtte læsningen af komplekse tekster fra erhvervsuddannelserne.

Teori, metode og dataindsamling

Mening konstrueres både gennem sproget og andre semiotiske ressourcer, og derfor bør man undersøge 'means of representation' i multimodale tekster (Kress, 2012, 2014: 58). Kress ser teksten opbygget af moduler eller blokke af mening, hvor sammenhængen snarere skabes af visuelle end sproglige elementer (Boeriis, 2009; Martin & Rose, 2011: 321).

Der præsenteres en SFL-baseret analyse af saliens (Martin og Rose 2011), fokuseret på

Logikosemantisk relation

☐ Ekspanderende

o Elaborerende (gentager, specificerer, opsummerer)

o Udvidende (lægger noget nyt til)

o Styrkende (forklarer eller forlænger)

☐ Projicerende

Afgrænsning (lys/skygge, farvevalg, overlapning, rammer mv.)

samt placering udtrykt ved

☐ Polarisering

o Horisontal (Givet/Nyt)

o Vertikal (Ideal/Real)

☐ Centrering (Centrum/Margin)

☐ Dybde (forgrund, baggrund)

Eksempelteksten er hentet fra tømreruddannelsens grundforløb indsamlet i 2011. Teksterne herfra kan opdeles i to forskellige grupper mht. multimodalitet: tekster med illustrationer og tekster i form af skemaer mv., og her fokuseres på de første.

Resultater og konklusion

I teksten ses forskellige modale elementer med en figur i Centrum suppleret af blokke af fagspecifik tekst i Margin. Teksten er uden verber, hvilket viser, at læseren på forhånd må vide, at de forskellige værnemidler skal gøre noget eller kan noget. Også overskriftens placering i Givet understreger, at indholdet forventes kendt allerede. Der er tale om en art huskeseddel snarere end om en forklaring. Dette understreges af den lille figur i Real-Ny-positionen, der repræsenterer afsender, og hvis projicerende budskab vha. farvemarkeringen lyseblå og talebobleudformningen bag nogle

tekstblokke viser, at afsender står som garant for sikkerheden. Figuren er ydermere bundet sammen med tekstens eneste afsnit med brug af en proces, der indeholder et påbud, og med afsenders logo i Real-Givet-position. Afsender er dermed den kendte, trygge repræsentant for sikkerheden, der her minder læseren om det, hun eller han lært på uddannelsen.

De mange budskaber i teksten skal fremanalyseres og fremgår ikke umiddelbart, ligesom teksten er meget forskellig fra en traditionel skolebogstekst.

Dette peger på, at skolen i højere grad bør inddrage denne type tekster, så den også kan forberede eleverne på erhvervsuddannelserne, og at literacy på erhvervsuddannelserne er både kompleks og kræver stor kompetence. Også på erhvervsuddannelserne må man tage dette op, og her viser min analyse, at SFL kan udgøre et stærkt analyseredskab, som både elever og lærere vil kunne anvende.

Analyse og teoretisk fundament uddybes i præsentationen.

Referencer

Bar-ba. (2014). BAR -Branchearbejds miljørådet for Bygge og Anlæg.

Boeriis, M. (2009). Multimodal Socialsemiotik & Levende Billeder. Institut for Sprog og Kommunikation. Syddansk Universitet, Odense.

Kress, G. R. (2012). Materialiseret meningsskabelse: tanker om literacy, læsning og skrivning i konteksten af multimodal kommunikation. *Viden Om Læsning*, 12(10), 4–15.

Kress, G. R. (2014). Reading, Learning and “texts” in their interaction with the digital media. *Viden Om Læsning*, 10(16), 56–67.

Martin, J. R., & Rose, D. (2011). *Working with discourse: meaning beyond the clause* (Vol. 2. ed., re). London: Continuum.